

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. IV. An, si tempus instat observandi legem, ejus observantia præteriri
possit, prætextu, quòd populus non consenserit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

§. IV.

An, si tempus instat observandi legem, eius observantia præteriri possit, prætextu, quòd populus non consenserit.

223. **C**ommunis doctrina est, tribus modis dici legem aliquam esse acceptam. 1. quando sufficienter promulgata à majori parte communitatis non rejicitur; quia, qui tacet, consentire videtur. 2. quando Magistratus alicujus loci, scripto, vel verbo ostendit, eam sibi placere. 3. quando major pars communitatis, intellecta ejus promulgatione incipit eam servare. Sic Becanus *tr. 3. de Legib. c. 6.* Ex his per oppositum intelliges, quando dici debeat lex non acceptata. Si autem quæras 1. quæ non acceptatio valida, ac licita sit ad hoc, ut dicta non acceptatio excuset à culpa inobservantiæ, in casu quo alioquin observanda lex foret? Resp. quod tunc, si præcessit desuetudo legitime completa secundum dicta n. 189. & seqq. 2. quando propter rationabilem, & gravem causam in contrarium, prudenter, & merito præsumi potest, legem ea conditione latam à Principe, ut non obliget, dum usu recipiatur, secundum dicta n. 197, & 209.

224. Si quæras 2. an in casu, quo communitas supplex à legislatore petit legis abrogationem, ejus obligatio suspendatur? loquimur autem de casu solius legis humane, pro cujus abrogatione supplicatur. Resp. probabilius, quando ea lex est difficilis observationis, vel contrariatur receptæ consuetudini, cæteroque non pravæ, nec oppositæ juri naturali, & divino, eam suspendi tali casu, donec Princeps informetur de tali difficultate, vel consuetudine recepta; ita Castropal. *cit. p. 13. n. 4.* & apud eum Suarez *l. 3. c. 19. n. 12.* & *l. 4. c. 16.* Colligitur *ex c. Certificari de sepultur.* ubi Clemens III. interrogatus, qualiter ea clausula (*salva justitiâ Ecclesiarum Parochialium*) quæ ponitur in privilegijs recipiendi cadavera defunctorum ad sepulturam in Ecclesijs non parochialibus, intelligenda veniat quoad portionem canonicam Parochialibus debitam? respondit: intelligendam secundum ejusque provincie consuetudinem ratio-

nabilem, & c. 1. de constitut. in 6. ubi Bonifacius VIII. dixit: quòd, licet Romanus Pontifex novâ constitutione tollat priorem, contrariam in jure communi contentam, quamvis id non exprimat, speciales tamen consuetudines, & statuta rationabilia non tollat, nisi id exprimat. Ex his enim sumitur ratio præsumendi; ex benigna interpretatione legislatoris Principem nolle legem suam obligare in talibus circumstantijs, dum super difficultate informatus mentem suam declaret, cum merito præsumatur, particulares ejusmodi consuetudines, & statuta ignorasse; quia non revocat, vel tollit, quod ignorat, nisi exprimat, ut rectè notat Gloss. *in cit. c. 1. V. Facti.*

Dixi suspendi legem, pendente supplicatione; quod dupliciter intelligi potest. 1. ut subditis interim liceat agere, ac si lex posita non esset. 2. ut eo casu absteatur ab omni actu legi contrario, expectandò Principis resolutionem: *in primo sensu*, pendente supplicatione, *suspendi legem*, probabiliter docet Bonacin *D. 1. q. p. 4. n. 41.* Salas *D. 18. S. 4. n. 21.* & alij apud Castropal. *cit. p. 1. tr. 3. D. 1. p. 13. n. 14.* etsi ipse judicet probabilius, legem suspendi solum in secundo casu, nisi prudenter metuatur turbatio in communitate (quia tunc prudenter præsumitur voluntas legislatoris nolentis obligare in talibus circumstantijs) quod non rarò evenire solet, ubi lex difficilis est, & antiquæ consuetudini contraria; ex n. 208.

Notand. autem de qualitate causæ judicium non esse sumendum à quocunque, sed, ut aliàs monui n. 218. ubi diximus (*an causa resistendi legi sit rationabilis, & justa*) non debere mensurari ex judicio vulgi, & privatorum; sed consilio prudentum, vel factò eorum, qui cæteroque in tali communitate sunt timorata conscientia, & studiosi boni communis; non privati commodi, ex quo frequentissimè tamen nascitur, leges aliquas Reipublicæ supra modum proficuas, & necessarias, ab his etiam, qui præsumunt, negligi, & inobservantiâ impediri; his præmissis:

Ad quæstionem initio §. propositam Resp. quando lex urget, nõ posse licitè illius observantiam præteriri prætextu quòd non sit acceptata, quando non præcessit

225.

226.

227.

228.

non acceptatio valida, & licita, hoc est defuetudo prius legitimè completa juxta n. 189. & seq. Nam si eo casu posset licitè illius observantia negligi, vel esset, quòd nulla lex obliget, antequam populus acceptet? vel quòd hæc sit voluntas legislatoris? non primum, ex dict. sed nec secundum; nam hæc præsumptio indefinitè non procedit ex n. 216. ergo. Hinc illicitè non obtemperatur legi, ubi tempus adest, quo urget, si eo solùm titulo, quòd non sit acceptata, negligatur, seu non observetur, quando falsum est, non esse acceptatam, & tunc solùm resistitur, cum urget; nisi adsit rationabilis, & gravis causa excusans in eo casu particulari. Nam in hujus defectu nec adest superioris voluntas legitimè præsumpta, nec defuetudo ritè completa, quæ sola legis cæteris justæ inobservantiam in circumstantijs, quibus aliàs observanda foret, à culpa liberant, ut constat ex dictis. Dixi n. 189. *nos loqui tantùm de casu legis humanae*. Nã Cardenas in tract. ad proposit. prohibitas ab Innocentio XI. dissert. 1. in hac ipsa materia tres quæstiones movet circa leges Pontificias, in quibus quandoque sunt tria specialiter observanda circa acceptationem, quando lex illa est declaratoria alicujus veritatis. 2. prohibitoria. 3. pænalis, & non acceptata, nihilominus vim habeat, ut secus agentes peccent? Igitur sit.

§. V.

An Lex Pontificia, merè declaratoria alicujus veritatis, pendeat ab acceptatione?

228. **Q**uæstio hæc movetur occasione decretorum, quibus Pontifex nonnullas propositiones condemnat, & declarat tanquam scandalosas in materia morum, & in eo stat, *an licitum sit in conscientia non acceptare, seu non conformare se illi decreto, in quantum declarat doctrinam in propositionibus condemnatis contentam, esse scandalosam?* Pro negativa stat Cardenas in tr. ad proposit. ab Innocent. XI. condemnatas, dissert. 1. n. 22. & apud eum Molin. tom. 2. de just. disputat. 325. Lessius c. 20. dub. 23 n. 192. Idè docet Castropal. tom. 7. tr. 32. D. 4. p. 24. n. 5. Rebell. l. 8. de just. q. 13. §. multò mi-

nus. & multi alij. Procedit autem quæstio pro casu, quo alicui *moralis saltem certitudine constat de tali decreto declaratorio* promulgato Romæ, vel etiam in Provincia; quo posito:

Resp. ubi morali certitudine constat de tali decreto declarante, non esse licitum illud *quæ tale* non acceptare, seu *nihilominus in praxi agere contra declaratam veritatem*. nam cui morali certitudine constat declaratio facta per tale decretum, ei morali certitudine constat infallibilis veritas per illud declarata; sed cui morali certitudine constat infallibilis veritas per illud declarata, illi nequit esse licitum, non acceptare, seu nihilominus in praxi agere contra declaratam veritatem; probatur: veritas declarata, est, quòd in praxi, seu usum deducere doctrinam, in propositionibus condemnatis contentam, sit scandalosum; sed hæc veritas, ex vi talis decreti est infallibilis (aliàs Summus Pontifex in eo, quòd toti Ecclesiæ in materia morum proponit, tanquam Christi Vicarius, posset errare) cui autem hæc veritas infallibilis morali certitudine constat, ei nequit esse licitum, non acceptare, seu nihilominus agere contra declaratam veritatem; certum enim est, illicitum esse, facere actum, quem quis morali certitudine novit, esse verè scandalosum. ergo. Hæc de illis decretis, *in quantum declaratoria sunt*. Ex hoc concludes, in his decretis Pontificijs, in quantum declaratoria sunt, non esse locum suspensioni (de qua n. 225.) pendente supplicatione contra ea apud Pontificem; quia, cum Pontifex quæ talis declarat aliquam veritatem declaratione non potente fallere; facta semel declaratione non potest facere, quòd veritas declarata non sit infallibilis, consequenter, quòd non sit illicitum contrarium agere.

§. VI.

An lex Pontificia, in quantum prohibitoria, vel pænalis pendeat ab acceptatione?

230. **Q**uæstio hæc dupliciter intelligi potest de Pontificio decreto prohibente 1. quando prohibitio necessariò consequitur ad declarationem alicujus veritatis; 2. independenter à tali declaratione. Resp. si loquamur de decretis Pontificum non